

Αναλυτική έκθεση πεπραγμένων πρακτικής άσκησης φοιτητή

Κατά την περίοδο από 1/3/2011 έως 30/4/2011, απασχολήθηκα στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, στο πλαίσιο της φοίτησής μου στο Τμήμα Μεθοδολογίας Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης και του προγράμματος "Πρακτική Άσκηση των φοιτητών Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών", που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

Το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης είναι Δημόσια Υπηρεσία, εποπτευόμενη από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Διοικητικά υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και είναι στην εποπτεία της Διεύθυνσης Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Είναι το κεντρικό κρατικό μουσείο στο οποίο συγκεντρώνονται έργα της νεώτερης ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Οι πλούσιες συλλογές του, με αντιπροσωπευτικά δείγματα της νεοελληνικής λαϊκής τέχνης, αναδεικνύουν τα στοιχεία εκείνα που διαμόρφωσαν την πολιτισμική ταυτότητα του νεώτερου ελληνισμού, την περίοδο από τα μέσα του 17ου μέχρι και τον 20ό αιώνα. Οι μόνιμες εκθέσεις του, με εξαιρετικά δείγματα κεντητικής, υφαντικής, ενδυμασιών, μεταμφιέσεων, θεάτρου σκιών, αργυροχοΐας, μεταλλοτεχνίας, κεραμικής, ξυλογλυπτικής, λαϊκής ζωγραφικής και λιθογλυπτικής, αναπτύσσονται (ελλείπει ιδιόκτητου χώρου) στους διαμορφωμένους ορόφους ενός ενοικιαζόμενου τριώροφου κτιρίου της δεκαετίας του '70, στην Πλάκα.

Κατά την πρακτική μου άσκηση απασχολήθηκα σε δύο τμήματα του Μουσείου: α) στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και β) στο Τμήμα Διαχείρισης Συλλογών.

α) Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Στο Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης γίνεται συστηματική εκπόνηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων από το 1981. Οργανώνονται ποικίλοι τύποι εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τα οποία απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους, ενήλικες, οικογένειες, καθώς και σε άτομα με αναπηρίες. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η γνωριμία με τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό, την ελληνική παράδοση και ιστορία, με απώτερο σκοπό την ευαισθητοποίηση των νέων για τη νεώτερη πολιτιστική κληρονομιά και τη διαφύλαξη και προβολή της ιστορικής μνήμης. Ορισμένες από τις μορφές εκπαιδευτικής δράσης του Μουσείου, που προσεγγίζουν όλα τα είδη κοινού, σε Αθήνα και περιφέρεια, είναι: εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολικές ομάδες, εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης και φορητές μουσειοσκευές.

Κατά τη διάρκεια της απασχόλησής μου στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης:

1. Συμμετείχα στο σχεδιασμό, την προετοιμασία και την εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για σχολικές ομάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που πραγματοποιούνται στο Κεντρικό κτήριο του Μουσείου. Τα προγράμματα αυτά επεξεργάζονται συγκεκριμένα θέματα ή τομείς του λαϊκού πολιτισμού (όπως την ενδυμασία, την υφαντική, την αργυροχοΐα, το θέατρο σκιών, τον εθιμικό κύκλο κ.ά.) και η συμμετοχή των μαθητών σε αυτά είναι ενεργή. Μέσω της παρατήρησης, της σύγκρισης και των δημιουργικών δράσεων, δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να γνωρίσουν τις συλλογές του Μουσείου και να ανακαλύψουν τον πλούτο του νεώτερου ελληνικού λαϊκού πολιτισμού. Με τον τρόπο αυτό η εκπαιδευτική δραστηριότητα αποτελεί για τους μαθητές μια δημιουργική και ευχάριστη διαδικασία, που τους προδιαθέτει θετικά και για τις επόμενες μουσειακές εμπειρίες.

Πιο συγκεκριμένα, συμμετείχα στο σχεδιασμό, την προετοιμασία και την εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων με τίτλους: "Τον παλιό εκείνο τον καιρό" και "Καλησπέρα σας πέρα για πέρα! Η παράσταση αρχίζει...". Στο πρώτο, μέσα από επιλεγμένα εκθέματα του Μουσείου, τα παιδιά γνωρίζουν τους διάφορους τομείς της λαϊκής τέχνης (κεντητική, ξυλογλυπτική, αργυροχοΐα, ζωγραφική κ.ά.) έχοντας την ευκαιρία να περιηγηθούν στις συλλογές, να συμπληρώσουν φυλλάδια

εργασίας, να δραματοποιήσουν σκηνές από λαϊκούς μύθους και παραδόσεις και να συμμετέχουν σε παιχνίδια και χειροτεχνικές δραστηριότητες. Στο δεύτερο, οι φιγούρες, τα σκηνικά, ο μπερτές, και οι ρεκλάμες που εκτίθενται στο Μουσείο, δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να έρθουν σε επαφή με τον κόσμο του Καραγκιόζη, να γνωρίσουν την καταγωγή και την ιστορία του θεάτρου σκιών, τους ήρωες, το ρεπερτόριο, το λόγο, την κίνηση και τη μουσική, με τη βοήθεια εντύπων, οπτικοακουστικού υλικού και κατασκευών.

Επιπλέον, συμμετείχα στο σχεδιασμό, την προετοιμασία και την εφαρμογή του ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος για μαθητές Δημοτικού που πραγματοποιήθηκε κατά τις δύο τελευταίες εβδομάδες της Αποκριάς. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα εμπνευσμένο από τα έθιμα και τις μεταμφιέσεις της ελληνικής παραδοσιακής Αποκριάς.

2. Συμμετείχα στην παροχή εκπαιδευτικού υλικού σε εκπαιδευτικούς, στο πλαίσιο της τακτικής επικοινωνίας του Μουσείου με αυτούς.

3. Συμμετείχα στη συγγραφή της περιοδικής έκδοσης του Μουσείου με τίτλο “Το λαλουσάκι”, που απευθύνεται στους νεαρούς του φίλους. Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού αυτού, γίνονται γνωστά τα ήθη, τα έθιμα, τα παραμύθια, οι παραδόσεις, οι παροιμίες και τα παιχνίδια του ελληνικού λαού, τα οποία φέρνουν τα παιδιά κοντά στο λαϊκό πολιτισμό και την παράδοση.

Πιο συγκεκριμένα, συμμετείχα στη δημιουργία του τεύχους αρ. 246 του περιοδικού (Μάρτιος-Απρίλιος 2011), με έρευνα και αποδελτίωση λαογραφικού υλικού, ανατρέχοντας στην αντίστοιχη βιβλιογραφία, και με συγγραφή κειμένων.

4. Απασχολήθηκα με την ταξινόμηση και τήρηση του αρχείου μελών του Σωματείου “Οι Φίλοι του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης”. Το Σωματείο αυτό ιδρύθηκε το 1989 με σκοπό την ηθική και υλική ενίσχυση, καθώς και τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Με στόχο την ενεργό προσέγγιση όσο το δυνατό ευρύτερου κοινού, το Σωματείο σε συνεργασία με το Μουσείο οργανώνει κύκλους ομιλιών και διαλέξεων, επιστημονικές συναντήσεις, μουσικές εκδηλώσεις, παραστάσεις θεάτρου σκιών, εκπαιδευτικά προγράμματα και εορταστικές εκδηλώσεις με εθιμικό χαρακτήρα.

5. Συμμετείχα στη διοργάνωση, προετοιμασία και γραμματειακή υποστήριξη της τριήμερης Επιστημονικής Συνάντησης με θέμα “Η φωτιά πηγή ζωής, δύναμης και καθαρού”, που διοργανώθηκε από το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης σε συνεργασία με τους “Φίλους” του και πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Παλαιάς Βουλής του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου, στις 1, 2 και 3 Απριλίου 2011, την οποία και παρακολούθησα. Με τη διοργάνωση αυτή ολοκληρώθηκε ο κύκλος μελέτης των τεσσάρων – σύμφωνα με τους προσωκρατικούς φιλοσόφους – κοσμογονικών στοιχείων της Φύσης (νερό, αέρας, γη, φωτιά), που τέθηκε εξ αρχής ως αντικείμενο των Επιστημονικών αυτών Συναντήσεων για την εξέτασή τους σε σχέση με το λαϊκό πολιτισμό. Στη Συνάντηση συμμετείχε μεγάλος αριθμός διακεκριμένων καθηγητών και ερευνητών οι οποίοι προσέγγισαν σφαιρικά την παρουσία της φωτιάς, με τις άμπολλες ιδιότητες, συμβολισμούς και χρήσεις στη ζωή και τον πολιτισμό.

β) Τμήμα Διαχείρισης Συλλογών

Το Τμήμα Διαχείρισης Συλλογών του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, μέσα από εργασίες εμπλουτισμού, καταγραφής, έρευνας, τεκμηρίωσης και προβολής των συλλογών του, επιδιώκει την υλοποίηση των στόχων του Μουσείου που είναι η συλλογή, μελέτη και προβολή των τεκμηρίων της νεώτερης πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας.

Κατά τη διάρκεια της απασχόλησής μου στο Τμήμα Διαχείρισης Συλλογών του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης:

1. Συμμετείχα στην ψηφιακή φωτογράφιση των συλλογών του μουσείου για τον εμπλουτισμό του ηλεκτρονικού προγράμματος τεκμηρίωσης MuseumPlus. Το MuseumPlus είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης μουσείων, ειδικά σχεδιασμένο για τις ποικίλες ανάγκες μουσείων και συλλογών: από την επιστημονική τεκμηρίωση ως την οργάνωση μιας έκθεσης, από τα θέματα της συντήρησης ως τις δημόσιες σχέσεις, από την αρχειοθέτηση εικονογραφικού υλικού ως τη διοργάνωση εκδηλώσεων.

Πιο συγκεκριμένα, συμμετείχα στην ομάδα που εργάστηκε στις αποθήκες του Μουσείου, σε συλλογές χαλκοτεχνίας, διεξάγοντας τις ακόλουθες εργασίες:

- α) Άνοιγμα των ντουλαπιών της αποθήκης.
 - β) Αφαίρεση των αντικειμένων που προορίζονται για φωτογράφιση.
 - γ) Βασικός καθαρισμός των αντικειμένων.
 - δ) Αναγραφή του αριθμού μητρώου των αντικειμένων πάνω στην επιφάνειά τους, για την ταυτοποίησή τους.
 - ε) Φωτογράφιση.
 - στ) Επανασυσκευασία των αντικειμένων και επανατοποθέτησή τους στην αρχική τους θέση.
2. Συμμετείχα στην ψηφιακή επεξεργασία των φωτογραφιών και στις τελικές διορθώσεις με σκοπό την εισαγωγή τους στο ηλεκτρονικό πρόγραμμα τεκμηρίωσης Museum Plus.

3. Απασχολήθηκα με τον έλεγχο και την επιμέλεια της ψηφιακής μορφής των υπομνημάτων και των συνοδευτικών κειμένων που πλαισιώνουν τα εκτιθέμενα αντικείμενα της συλλογής της αργυροχοΐας. Η συλλογή αργυροχοΐας του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης αποτελεί μια από τις πιο άρτιες και αξιόλογες μουσειακές συλλογές του είδους της. Εμπλουτισμένη με έργα εκκλησιαστικής (ευαγγέλια, δίσκοι, δισκοπότηρα, σταυροί, εξαπτέρυγα κ.ά) και κοσμικής αργυροχοΐας (κοσμήματα ανδρικής και γυναικείας ενδυμασίας, ασημικά σπιτιού κ.ά) η συλλογή του μουσείου καλύπτει όλη την αργυροχοϊκή παραγωγή κέντρων όπου έδρασε ο ελληνισμός (Συρράκο, Καλαρρύτες, Γιάννενα, Επτάνησα, Στεμνίτσα, Θράκη, Σαφράμπολη Μ. Ασίας, Πόντος, Κωνσταντινούπολη, Κύπρος κ.ά.)

9/5/2011

Μεράση Αθανασίου